

VERKSAMHETSPLAN 2017
CENTRUM FÖR ARBETARHISTORIA
I
LANDSKRONA

Inledning

Under 2017 ställs CfA inför uppgiften att ta flera steg i riktning mot att ytterligare konsolidera sin status som ett nationellt forum för arbetarhistoria och arbetarhistorisk forskning med en verksamhet som även sträcks ut till ett internationellt rum. Kontakterna med de centrala medlemsorganisationerna, främst fackförbunden och ABF, måste också intensifieras i syfte att identifiera gemensamma och angelägna projekt kring forskning och undervisning.

Den internationella verksamheten kräver samtidigt att initiativ tas till forskningsprojekt som omfattar forskare från flera länder. Allt detta kräver en utökning av de resurser som står till förfogande. Därför måste en av de viktigaste uppgifterna vara att söka anslag och bidrag från olika håll.

En annan utmaning ligger i det faktum att verksamheten nu har flyttat till lokaler på Citadellet. Härigenom ökar möjligheterna att disponera våra lokaler på ett mera ändamålsenligt sätt, och vi kan också betydligt förbättra våra möjligheter att vara tillgängliga för alla som är intresserade av arbetarrörelsens historia. Närheten till den övriga verksamhet som Lunds universitet har i Landskrona (internetinstitutet, WTS) medför stora vinster och förutsättningar för ett ökat samarbete. Med flytten har vi kommit längre från Arbetarrörelsens arkiv, men samarbetet med arkivet har intensifieras och den mera arkivnära delen av verksamheten kan förläggas till arkivets lokaler. Vi ser positivt på att Landskrona stad även i fortsättningen vill att verksamheten är lokaliserad till Landskrona och att ansvaret nu ställs direkt under kommunstyrelsen.

Utbildning och forskning

Ett av de ben CfA vilar på utgörs av utbildning och forskning i universitetets regi. Sedan starten har en rad akademiska universitetskurer anordnats, men det finns samtidigt en ambition att utsträcka kursverksamheten till andra, icke-akademiska områden i samverkan med medlemsorganisationerna. Även sådana kurser har tidigare anordnats, men strävan i denna riktning måste under året intensifieras. På så sätt fullföljer vi också en viktig del av universitetets uppgift att samverka med det omgivande samhället.

Akademiska kurser

Under 2017 kommer som vanligt temakursen på kandidatnivå, *Arbetarhistoria – klass, kultur och rörelse i den industriella epoken*, att ges vid CfA. Kursen är viktig eftersom flera av studenterna också skriver uppsatser och examensarbeten med arbetarhistorisk inriktning och med handledare knutna till CfA.

Övriga kurser

Förutom de akademiska kurserna kommer vi under året att undersöka förutsättningen att fortsätta med det kursprogram för arbetslivsmuseer om dokumentation och minnesberättelser, som vi utvecklat tillsammans med ArbetSam (Arbetslivsmuseernas Samarbetsråd) och som vi inledde under vårterminen 2011. Här finns goda möjligheter att knyta an till utställningsverksamheten som kan berikas genom dessa kontakter. Kursprogrammet ges på olika platser i hela landet och är därför viktigt mot bakgrund av CfAs nationella uppdrag.

Vi kommer också att utveckla gemensamma kurser tillsammans med Föreningen Arbetarhistoria i Eskilstuna. Möten om detta är inplanerade under våren.

Vi kommer att fortsätta med kurser om arbetarrörelsens historia med fackligt aktiva som målgrupp. En sådan kurs ges för fackligt aktiva inom LO under våren, men bör erbjudas fler.

Pedagogiska program

Arbetet med de pedagogiska hel- och halvdagsprogrammen för gymnasieelever och/eller studeranden inom eftergymnasiala utbildningar och folkhögskolor kommer att fortsättas under våren 2017. Samarbetet med Kvarnby folkhögskola, Albins folkhögskola och Glokala folkhögskolan avses att fördjupas. Program kommer även att erbjudas för lärare och gymnasieelever inom Landskrona kommun.

Föreläsningar

Under 2017 kommer också föreläsningar att äga rum för bland annat arbetarkommuner och fackliga organisationer. Sådana är redan inplanerade tillsammans med ABF, Handels och LO-distriktet med flera organisationer.

Forskningsprojekt

Som vi skrev i inledningen är det angeläget att utveckla forskningsprojekt i samverkan med medlemsorganisationerna, men också med forskare över hela landet och på ett internationellt plan. Några akademiska forskningsprojekt är pågående eller under planering.

Ett större projekt om åkeribranschen och lastbilsförarnas arbetssituation utvecklas. Ansökan kommer att lämnas in till olika forskningsråd: Vetenskapsrådet, AFA, Riksbankens Jubileumsfond och FORTE. Fyra forskare är engagerade i projektet och det har förankrats i möten med centrala ombudsmän och med lokala företrädare för Transport. Projektet diskuteras på en tvådagars workshop med internationellt deltagande. Medel för denna workshop har erhållits från Riksbankens jubileumsfond och Åke Wibergs stiftelse.

Ett forskningsprojekt om gruvsamhällen är under utveckling. Vi har tidigare ansökt om finansiering hos dåvarande Forskningsrådet för socialvetenskap och arbetsliv (FAS) och Riksbankens jubileumsfond. Här kan vi knyta an till den internationella forskargrupp som inriktats på att studera migration och arbetsvandringar i kolgruvesamhällen och som vi tagit kontakt med.

Ytterligare ett projekt, om gummiindustrin, är i en planeringsfas. Vi har gjort litteraturstudier och undersökt källsituationen. Vi kommer att arbeta vidare med detta under verksamhetsåret.

Forskningscirklar och dokumentationsprojekt

Arbetet med att starta forskningscirklar måste fortsätta och vi måste uppmana medlemsorganisationerna att ta kontakt med oss inför jubileer eller av andra skäl. Vi kan på flera sätt ställa upp som en resurs som kan inspirera till grävcirklar. Ambitionen är att under året, tillsammans med medlemsorganisationerna, medverka till att sprida och utveckla cirkelverksamheten ytterligare, lokalt, regionalt och nationellt.

Cirkeln tillsammans med S-kvinnor i Landskrona som startade 2013 och har åtta-nio deltagare bör fortsätta sitt arbete med syfte att sammanställa materialet till en bok. I detta arbete är historikern Irene Andersson från Malmö högskola en resursperson.

Boken om Öresundsvarvet är under utarbetande. Vi räknar med att kunna ha ett råmanus klart vid halvårsskiftet och förhoppningsvis kunna trycka boken under senhösten. Finansiering söks av olika fonder, kulturförvaltningen, föreningar, Öresund Dry Docks etc. Ambitionen är att boken skall bli snygg och läsvärd med ett relativt stort antal bilder.

En cirkel kommer att bedrivas tillsammans med Byggnads i Skåne. Material från en cirkel med SJ-anställda i Malmö kommer att sammanställas till en bok.

Möjligheterna att starta upp en cirkel i Bjuv med anledning av Findus nedläggning kommer att undersökas.

Dokumentationsprojekt

Från 1970-talet och framåt har ett mycket stort antal gräv- och forskningscirkel bedrivits av föreningar och på arbetsplatser i hela landet. Genom den databas som växer fram får vi för första gången en samlad dokumentation av allt detta arbete med uppgifter om vilka och hur många som har deltagit, vilka resultat de avsett och var man kan hitta materialet. Vi kommer därför att fortsätta med att bygga ut den sökbara databasen med alla dessa uppgifter. Här behöver vi också hjälp av medlemsorganisationerna för att få kunskap om alla cirklar. Under 2017 kommer Kristian Grankvist att ha huvudansvaret för detta projekt. Vi ingår i ett nätverk med svenska och engelska forskare som planerar en konferens under hösten. Arbetet med att ställa vetenskapliga frågor till vår databas över gräv- och forskningscirkel skall fortsätta under 2017.

Arbetshistoriska seminariet

Arbetshistoriska seminariet kommer under våren 2017 att arrangera sex seminarier, varav ett i Landskrona, två på historiska institutionen i Lund, ett på Arbetarrörelsens arkiv i Malmö, ett på Statarmuseet i Torup och ett i Ekeby. Programmet för hösten färdigställs i början av september.

Den arbetarhistoriska konferensen

Den sjunde arbetarhistoriska konferensen i Landskrona arrangeras på Folkets Hus den 15 och 16 juni. Temat är *Bilder av arbete och arbetarrörelse*.

CfA:s verksamhet i Småland

En arbetarhistorisk verksamhet är under uppbyggnad i Kalmar. En forskningscirkel med slakteriarbetare bedrivs där av professor Lars Olsson och fortsätter under 2017. I Kalmar kommer målsättningen vara att söka medel för att producera mer utställningar på detta tema och även kring annan livsmedelsindustrihistoria.

I Ljungby har den industrihistoriska dokumentationen som tidigare bedrevs av CfA bedrivits i Svenska Migrationscentrets regi. Dessvärre drabbades Migrationscentret av problem och gick i konkurs i mars 2017. Det pågår nu en ny process med Ljungby kommun och Arbetsförmedlingen för att undersöka möjligheter att driva det industrihistoriska projektet vidare. Kunskapsbildningskooperativet KUBIK kommer att vara engagerat i dessa diskussioner.

Utställningsverksamhet

Under verksamhetsåret kommer vi tillsammans med Arbetarrörelsens arkiv i Landskrona att planera och söka finansiering för en gemensam utställning om rösträttsrörelsen i Landskrona. Detta med anledning av det snart förestående rösträttsjubileet. Tanken är förlägga utställningen till våra egna lokaler i Citadellet och att inviga den 2018.

CfA:s vandringsutställning om slakteriindustrins historia 1870–1960, *Slakt i takt*, visas på Statarmuseet under 2016. Denna utställning kommer sedan att gå vidare och visas på andra orter där det funnits slakteriindustri.

Den digitala utställningen om Öresundsvävariet kommer att vara öppen även framöver. Den ursprungliga Öresundsvävarutställningen bestående av sex skärmar kommer att kunna visas på andra platser. Utställningen blir ett exempel på ett effektivt, billigt och lätt distribuerat sätt att producera flyttbara utställningar i roll up-format som visar arbetarnas och arbetarrörelsens historia. Sådana roll up-utställningar kan visas i samband med olika evenemang, på arbetsplatser, på folkhögskolor, Folkets Hus, bibliotek, äldreboende osv. Utställningen visar på ett pedagogiskt sätt resultaten av arbetarhistorisk forskning i text och bild. I anslutning till utställningen tillgängliggörs, exempelvis i samarbete med bibliotek, den forskningslitteratur som denna bygger på, antingen det är en eller flera böcker, artiklar osv. Föreläsningar kan arrangeras med den aktuella forskaren i anslutning till lokalen eller evenemanget där utställningen visas. Det är också möjligt att producera utställningar för nya forskningsprojekt och därmed efterlysa kunskap från samhället, i form av personer som kan intervjuas eller som känner till värdefullt källmaterial.

Informationsverksamhet

Utgivningen av CfAs medlemsblad kommer att fortsätta under året. Aktiva insatser kommer att genomföras för att rekrytera fler medlemsorganisationer. Aktiva insatser ska också göras för att öka antalet deltagare i verksamheten. Såväl hemsidan som Facebook är viktiga kanaler och ska uppdateras kontinuerligt med information om verksamheten. Under året kommer en genomgripande förnyelse av hemsidan att ske.

Samverkan

Som framgår av verksamhetsberättelsen har vi utvecklat ett samarbete med flera parter. Vi kommer under året att vidareutveckla samverkan om forskning och undervisning med bland annat Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek (ARAB), Arbetarrörelsens arkiv i Skåne, Arbetarrörelsens arkiv i Landskrona, Styrgruppen Svenska Varv, Landskrona stad, Läns museet, ABF, Emigranternas hus, Industrihistoriska föreningen, Statarmuseet i Skåne, Kunskapsbildningskooperativet KUBIK, ArbetSam, Folkbildningsförbundet, IF Metall, Lunds universitets internetinstitut, Föreningen Arbetarhistoria i Eskilstuna, Landskrona museum med flera.

Som framgått ovan är det av största vikt att vi utvecklar dialogen med de centrala medlemsorganisationerna kring olika forsknings- och undervisningsprojekt. Vi kommer också att fortsätta samarbetet med ABF. Enligt den PM för samarbetsmetoder mellan ABF och CfA

som tidigare utarbetats kommer CfA här i första hand att fungera som en kunskaps- och kontaktresurs för ABF och övriga medlemsorganisationer.

Slutligen ställs uppgiften att fortsätta med att knyta internationella kontakter för att få igång samarbeten kring arbetarhistoriska forskningsprojekt.